

Belangenvereniging Westzanerdijk

aan: Burgemeester & Wethouders
en Gemeenteraad van de gemeente Zaanstad
Postbus 2000, 1500 GA Zaandam
Bannehof 1, 1544 VX Zaandijk

plaats/ datum: Zaandam, 6 juni 2011

betreft: **Reactie Sociale, ruimtelijke en economische visie Zaanstad**

uw kenmerk

Geacht College van B&W,

De Belangenvereniging Westzanerdijk heeft met belangstelling de verschillende Visiedocumenten – ruimtelijk, sociaal en economisch – doorgenomen. Met dit schrijven willen wij u onze reactie op deze documenten kenbaar maken.

U nodigt de bewoners van Zaanstad op verschillende plekken in de visies uit tot meedenken en aanvullen. De Belangenvereniging Westzanerdijk neemt die uitnodiging van harte aan. Deze reactie zien wij ook graag als een eerste aanzet tot meedenken. Daarbij hopen wij inzichtelijk te maken waar wij denken dat de visies concretere uitwerking behoeft.

Algemeen

De visies spreken de ambitie uit om van Zaanstad een aantrekkelijk, veilig en florierende stad te maken. Uiteraard kan de Belangenvereniging Westzanerdijk die ambitie alleen maar onderschrijven. In die vanzelfsprekendheid zit meteen het manco van de visies: ze kenmerken zich door een (te) hoog abstractieniveau. Daardoor dreigen de visies aan kracht te verliezen. De doorvertaling in concrete uitwerkingen zullen de visies tot een krachtig sturend bestuurlijk plan maken.

Sociale structuurvisie

U stelt in de Sociale structuurvisie vast dat vooral vanwege van het behoud van de sociale infrastructuur de gemeente in actie moet komen. Vanuit de verschillende kengetallen over de bevolking verwacht u een serieuze opgave om het huidige peil van vrijwilligersbetrokkenheid en participatie van de bevolking in het maatschappelijk leven in stand te houden. Ook wij als Belangenvereniging Westzanerdijk (h)erkennen deze opgave.

U stelt dat de gemeente graag de regierol wil nemen om de diverse maatschappelijke participanten met elkaar te verbinden. Dat lijkt ons een goede en nastrevenswaardige rol. Wij zien daarbij wel dat dit voor de gemeente en haar apparaat een cultuuromslag zal betekenen: de burelen moeten worden verlaten om echt contact te maken met de mensen. Wij als Belangenvereniging Westzanerdijk hebben hiervan stappen mogen meemaken. De rondgang onlangs met ‘onze’ wethouder door de eigen buurt is door ons hoog gewaardeerd.

U stelt in de visie dat “de sociale kwaliteit redelijk is, maar kwetsbaar”. In onze rondgang met de wethouder hebben wij in onze buurt diverse kwetsbare locaties laten zien, waar de leefbaarheid

eenvoudig een forse deuk kan oplopen. Versterking van de aandacht voor dit soort kwetsbare locaties en daadkrachtige handhaving van praktijken, die niet gedoogd mogen worden, is daarvoor de remedie. Veelal is zichtbare en regelmatige aandacht hiervoor al een zeer effectief instrument. Daarvoor dient wel de juiste mate van menskracht beschikbaar te zijn. Wij denken dat met slechts één buurtregisseur op grote afstand de Westzanerdijk e.o. karig is bedeed.

Karig bedeed is de Westzanerdijk e.o. sowieso als het gaat om beschikbare voorzieningen. In uw overzicht, waar de Joodse Begraafplaats in ontbreekt, is duidelijk dat de dijk weinig voorzieningen telt. Daarbij willen wij u meegeven dat de locatie van de Sjoelvereniging al jaren niet meer functioneert als buurtontmoetingsruimte. Deze functie wordt momenteel voornamelijk ingevuld bij de Fronik boerderij, waarbij moet worden aangetekend dat deze functie op die locatie nog wat versterking behoeft.

Ook de aanwezige openbare basisschool (Dijk West) is met haar huidige, krap bemeten behuizing en beperkte speelfaciliteiten beslist niet toegerust om de slag naar brede school te maken. De behoefte in de buurt groeit toe naar een compactere lesperiode in de dag. Dat stelt eisen aan de behuizing voor bijvoorbeeld middagopvang, waaraan nu niet kan worden voldaan. Het belang van een goed functionerende school voor de sociale cohesie van een buurt behoeft naar de inzichten van de Belangenvereniging Westzanerdijk geen nadere toelichting.

U constateert dat jongeren weinig ruimte en mogelijkheden te hebben voor ontplooiing en vermaak. Ook vanuit de Belangenvereniging Westzanerdijk wordt al decennia lang aangedrongen op een plek voor jongeren. Met de organisatie van twee edities Festival is vanuit de buurt zeer succesvol een podium geboden aan de zeer diverse talenten van jongeren. Jammer genoeg lijkt een derde editie niet realiseerbaar vanwege beperkte middelen. In onze optiek een gemiste kans om Zaanstad op de kaart te zetten als een gemeente met een succesvol terugkerend podium voor de jeugd.

Maar niet alleen de jongeren zijn een vergeten groep, ook voor de ouderen in onze buurt ontbreekt de nodige aandacht. Ouderen, families zelfs, die vaak al hun gehele leven of generaties lang hier wonen en een zekere historie van de buurt vertegenwoordigen. Veel van de voorzieningen en activiteiten voor ouderen en bejaarden voor onze wijk Nieuw-west zijn gericht op en vanuit het zorgcentrum Evian in de Westerwatering; de afstand tot onze buurt vormt daarbij voor hen een handicap. De Belangenvereniging Westzanerdijk stelt voor om ten behoeve van de uitwerking van de visies na te denken hoe de bereikbaarheid van de voorzieningen gegarandeerd kan worden.

Economische structuurvisie

De inzet, zoals wordt beschreven in de Economische visie, met nadruk op de food-, logistieke -, creatieve - en toeristische sector klinkt de Belangenvereniging Westzanerdijk niet onlogisch in de oren. Vooral de eerste twee zijn in Zaanstad vanouds sterk. Uitgaan van eigen kracht is een keuze die vanuit de Belangenvereniging Westzanerdijk ook gemaakt wordt.

De creatieve sector is een interessante keuze. Zaanstad beschikt over verschillende locaties en panden die met invulling van de creatieve industrie een nieuwe ontwikkeling in kunnen gaan. In onze optiek biedt de omgeving van de Westzanerdijk – met name rond de Aris van Broekweg – ook enkele ruimtes die voor deze sector geschikt kunnen zijn. Gelet op het feit dat de verloederende bedrijfsruimtes juiste een bedreiging zijn voor de leefbaarheid en woonkwaliteit van de Westzanerdijk e.o. kan een goede invulling van deze ruimtes op meer fronten winst opleveren. Graag zien wij een actieve houding van de gemeente om deze bedrijfsruimtes te reactiveren.

Wij zien naast Zaanstad: first in food ook ruimte voor een andere cultuur-historische economische tak: “Zaanstad: Best in wood”. De houthandel is in het verleden voor Zaanstad een belangrijke economische pijler geweest. In combinatie met de creatieve industrie – ontwerp – kan hier ook

opleiding aan gekoppeld worden. Zaanstad mist in haar bevolking een eigen groep studenten. “Best in wood opleidingen” sluit aan bij de bouwnijverheidscultuur die binnen Zaanstad bestaat en biedt ruimte om aanvullende opleidingsperspectieven te creëren. In de sociale visie geeft u aan dat het opleidingsniveau lager dan gemiddeld is. De ambitie het niveau te verhogen zal in onze ogen succesvoller zijn wanneer een startpunt wordt gekozen dat past bij het huidige opleidingsniveau.

Het hebben van een studentenpopulatie geeft reuring aan een stad. De studenten kunnen ook getrokken worden met de inrichting van het “kenniscentrum windenergie”. Het streven om in Inverdan naast een stadscentrum ook een kenniscentrum te creëren is tot op heden nog niet geslaagd. Het bieden van ruimte voor een windenergieprogramma biedt mogelijkheden die ambitie te hernieuwen. Daarmee kan Zaanstad een verdere bijdrage leveren aan het realiseren van de klimaatneutrale gemeente. Een eigen centrum zal de vele dilemma’s rondom windenergie, zoals in genoemd in de ruimtelijke visie, sneller en effectief tot een oplossing brengen.

Voor de versterking van de toeristische sector zal de Westzanerdijk een belangrijke rol kunnen spelen. De dijk is nu al een zeer geliefde fietsroute. Voor veel Amsterdammers zal de groene ruimte van het Westzijderveld de eerste mogelijkheid bieden om met het buitenleven in contact te komen. Wij onderschrijven daarom de toeristische ambities in de economische visie. Het vraagt in onze beleving wel een zeer actieve rol van de gemeente voor het behoud van de kwaliteit. Geen (woning)bouw in het Westzijderveld op enig moment. De Belangenvereniging Westzanerdijk zou een dergelijke zinsnede in de visie sterk toejuichen. Ook de fietsroute die het gebied zal doorsnijden – verwoord in de ruimtelijke visie – is per saldo geen toegevoegde toeristische waarde. Het zal het leefgebied van de kwetsbare weidevogels aantasten. Juist die weidevogels zijn een belangrijk onderdeel van de toeristisch kwaliteit van de Westzanerdijk.

Het – niet altijd – samengaan van industrie incl. de vele transportbewegingen en wonen is een terugkerend thema in de Economische visie. De oprukkende industrie aan de zuidzijde van ons gebied vraagt om een zorgvuldigheid van inpassing die momenteel niet altijd wordt ervaren. Geluid, stank en zelfs ronduit giftige stoffen verstoren te regelmatig het woonmilieu van de Westzanerdijk. En eveneens te regelmatig blijkt dit te wijten te zijn aan te voorkomen handelen: (te) goedkope kolen die broei veroorzaken, slordigheden bij vullen van gevaarlijke stoffen en niet naleven van voorschriften. Ook hier geldt dat handhaving van de regels die er wel zijn noodzakelijk is voor het naast elkaar kunnen bestaan van woonkwaliteit en industrie. Ook voor de toeristische kwaliteiten van de Westzanerdijk is een adequate handhaving van de regels rond de industrie een zeer noodzakelijke functie die de gemeente heeft.

Tot slot hecht de Belangenvereniging Westzanerdijk er aan te vermelden dat het voorstander is van (her)gebruik van bestaande bedrijfsterreinen. Het vrijhouden van open ruimtes is naar de mening van de Belangenvereniging Westzanerdijk noodzakelijk om het karakter van de Zaanstreek te behouden.

Ruimtelijke structuurvisie

De ruimtelijke structuurvisie roemt de “relatief kleinschalige, stedelijke kernen en diverse waterrijke landschappen met waardevolle natuur” van de metropoolregio. Het Zaanse landschap wordt zelfs een absolute troef ten opzichte van andere metropolen genoemd. Daarom is het belangrijk, dat de landschappen zich samenhangend ontwikkelen en verrommeling wordt voorkomen. Wij onderschrijven dit streven, met de aantekening dat de zogenaamde stadsranden altijd iets ongeorganiseerd zullen hebben. De toenemende druk op het landelijke gebied door grootschalige ingrepen, die langs de randen plaatsvinden vraagt zorgvuldigheid om de identiteit van dit gebied te behouden en te versterken, en daarbij tevens rekening te houden met bestaande archeologische en cultuurhistorische waarden. Voor de Belangenvereniging Westzanerdijk betekent dit dat het gehele Westzijderveld onderdeel moet zijn van Natura 2000. Ook zijn er op de

Westzanerdijk ingrepen wenselijk die het cultuur-historisch karakter van de dijk versterken. Het belang van de cultuur-historische waarden worden weliswaar genoemd in de visie, naar het gevoelen van de belangvereniging wordt er weinig concreets mee gedaan. Concreet worden is echter wel mogelijk en noodzakelijk.

In het kader van het herstel van verrommeling van het landschap zou het een streven moet zijn de vestiging van Hordijk in het Westzijderveld te verplaatsen naar een meer geschikte locatie. Ook de eerder genoemde fietsroute door de Westzijderveld zorgt ook voor aantasting en verrommeling. Beter is het om recreatieve fietsroutes langs de zijkanten van het veld te leggen.

Dat de metropoolregio als entiteit een belangrijke(re) rol zal gaan spelen maakt de noodzaak voor Zaanstad daarbinnen een eigen identiteit te creëren alleen maar groter. De First in Food, Best in Wood en de “levend van de wind” identiteit kan daar een mal voor bieden.

Zuinig gebruik van ruimte zal in ons beeld noodzakelijk zijn om ruimtes vrij te houden voor potentie. De belofte van nieuwe ontwikkelingen heeft ook een belangrijke waarde. Wij ondersteunen de behoedzame acties rond het ontwikkelen van havengebied. Waar mogelijk, noodzakelijk en omkeerbaar, is het goed de kadegebieden te benutten voor de overloop van havenactiviteiten van Amsterdam. Maar in dit kader willen wij wel nogmaals wijzen op de spanning die bestaat tussen de (haven)industriële activiteiten en de woonfunctie op en om de Westzanerdijk.

De kwaliteiten van de Westzanerdijk e.o. spelen in het totaal van Zaanstad een bescheiden maar toch wezenlijke rol. Het is goed te erkennen dat in het toeristische de dijk als een grote rol speelt. Goede bewegwijzering zal hier verder aan bijdragen.

De kreten van herstructurering, revitalisering en versterking klinken goed. We zien echter op de kaarten dat de terreinen langs de Aris van Broekweg nauwelijks naar voren komen, waar het gebied in de teksten volledig wordt genegeerd. Deze manier van behandelen van het bedrijventerrein roept een gevoel van negeren of slordigheid op. Dat zijn juist sentimenten die met zorgvuldig handelen eenvoudig voorkomen kunnen worden. In onze ogen is het gebied wel een belangrijke entree van de wijk, die al lange tijd verloederd. Die verloedering zal bij lange duur een negatieve uitwerking hebben op de kwaliteit van het gebied en de leefbaarheid. Tijdelijke functies kunnen een zinvolle bijdrage leveren. Deze invullingen zijn ook vanuit de bewoners realiseerbaar, zij het niet zonder hulp. Het Feestival is in onze ogen een zeer aantrekkelijke vorm van tijdelijk gebruik geweest. Meer vormen zijn te realiseren.

Een aantal punten die ons gebied direct raken missen nog. De oude vuilnisbelt bij De Eilanden is in onze ogen nog altijd een punt van zorg. Een betere sanering lijkt in onze ogen op langere termijn de enige oplossing. De erkenning dat het gebied van de Westzanerdijk één van de cultuurhistorische parels is mist in onze ogen ook. Ons gebied wordt in de diverse visies weinig direct benoemd. Wij voelen ons daardoor onvoldoende op het netvlies van de gemeente staan.

Tot slot

We hebben vanuit de Belangenvereniging Westzanerdijk ver buiten ons directe gebied gekeken in onze reactie op de structuurvisies. We zien in de visies ruimte om de kwaliteit van ons eigen omgeving te versterken en te behouden. Ook zien we in de visies ontwikkelingen die bij een verkeerde aanpak kunnen terugslaan als bedreigingen. Om dat te voorkomen denken wij dat een meer gedetailleerde uitwerking van de visies voor ons gebied (maar wellicht voor meer in Zaanstad!) de brug kan slaan tussen de wat veraf staande en soms abstracte visies en het hard formele van bijvoorbeeld het bestemmingsplan. Een detailuitwerking kan de gepresenteerde visies verder handen en voeten geven, zodat zij meer worden dan papieren tijgers. Wij als Belangenvereniging

Westzanerdijk willen graag meehelpen en geholpen worden om de Westzanerdijk voor de langere toekomst te behouden.

Tevens verzoeken wij u een afschrift van deze brief te sturen naar alle Raadsfracties.

Met hoogachtende groet,

Belangenvereniging Westzanerdijk e.o.

K. Zieltjens, secretaris

p/a de Spil 31,

1507 CW Zaandam.